

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ФИЛОЛОГ

ЧАСОПИС ЗА ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ И КУЛТУРУ

IV 2013 8

PHILOLOGIST

JOURNAL OF LANGUAGE, LITERARY AND CULTURAL STUDIES

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

NEKOLIKO ASPEKATA U PREVOĐENJU ROMANA *SITNIČARNICA „KOD SREĆNE RUKE“* GORANA PETROVIĆA SA SRPSKOG JEZIKA NA ITALIJANSKI

Apstrakt: U radu se analiziraju problemi prevođenja pojedinih grupa riječi sa srpskog jezika na italijanski u okviru romana *Sitničarnica „Kod srećne ruke“* Gorana Petrovića. Polazeći od prevoda samog naslova romana, u Italiji objavljenog pod naslovom 69 casseti (69 ladica), dolazi se do problema prevođenja određenih grupa riječi, s posebnim osvrtom na njihovu semantiku. U fokusu analize nalaze se teško prevodivi izrazi neposredno vezani za kulturu srpskog naroda, izrazi koji imaju odliku arhaičnosti, kolokvijalnog govora ili su u pitanju riječi stranog porijekla, kao i složenice koje nisu odlika srpskog književnog jezika, već čine osnovnu osobinu književnoumjetničkog stila samog pisca. Analizom i komparacijom prevoditeljinog izbora pojedinih italijanskih riječi kao ekvivalenta originalnih srpskih riječi, kao osnovni problem same prevodilačke djelatnosti javlja se pitanje onoga što ostaje „izgubljeno u prevodu“, kao i pitanje problema prevođenja stila jednog pisca kakav je Goran Petrović.

Gljučne riječi: Goran Petrović, prevođenje, kultura, arhaizmi, kolokvijalizmi, književnoumjetnički stil.

1. Uvod

Osnovni cilj ovog rada jeste da se, ukazivanjem na pojedine poteškoće na koje nailazi prevoditeljka romana *Sitničarnica „Kod srećne ruke“*, istaknu neki opšti problemi prevodilačke djelatnosti. Samim tim, trebalo bi istaći da nam, analizirajući prevod romana i komentarišući prevoditeljki izbor pojedinih italijanskih riječi kao ekvivalenta originalnih srpskih riječi, namjera nikako nije bila da damo negativnu kritiku na njen rad, već samo da ukažemo na probleme izbora s kojim se svaki prevodilac u svom radu suočava.

U fokusu analize prevoda našao se jedan od osnovnih zadataka svakog prevodioca, da pored vjernog prenosa značenja i

forme jednog književnog djela na strani jezika prenese i sam stil pisanja određenog autora, njegov poseban idiom u kojem svaki znak ima svoje značenje i svaka riječ svoje određeno mjesto u rečenici. Između leksičkih, sintaksičkih i interpunkcijskih elemenata jezika stvaraju se određene veze koje čine osnovu estetske vrijednosti književnog djela. Prevodom tih međusobnih veza, prevodi se i stil jednog pisca.

Još jedan važan zadatak prevodioca jeste taj da prepozna funkciju i uticaj koji ima određena riječ na onoga koji je „prima“, stvarajući tako u čitaocu prevoda iste one intelektualne i emocionalne reakcije koje je original izazvao kod prvih čitalaca djela na originalnom jeziku.

Da bi ovi zadaci bili u potpunosti ispunjeni, prilikom prevođenja književnog djela treba da bude maksimalno prisutan proces interpretacije, ali i proces kreativnosti. Naime, prevodiocu treba da bude povjerena potpuna sloboda i autonomija u radu zato što on, na neki način, ponovo stvara književno djelo, prevodeći ga na strani jezik.

2. Analiza prevoda

2.1. Naslov romana

Prvo pitanje koje se nameće prilikom analize prevoda romana *Sitničarnica „Kod srećne ruke“* jeste pitanje prevoditeljkinog izbora prilikom prevoda samog naslova romana. Naime, roman je u Italiji objavljen pod naslovom *69 cassetti* (69 ladica). Doslovno prevođenje naslova romana obično se izbjegava ako je sam naslov sačinjen od neke neprevodive kategorije, kao što su idiomatski izrazi nekog jezika i slično. U tom slučaju, prevodiocu je ostavljen slobodan izbor u pronalaženju nekog drugog rješenja. Ovdje to pak nije slučaj. Ne samo da je naslov *Sitničarnica „Kod srećne ruke“* savršeno prevodiv već se on i javlja više puta u romanu. Problem je možda mogla da stvori riječ *sitničarnica*, ali prevoditeljka je za prevod fizičkog mjesta u romanu, tj. dotične sitničarnice, mjesta na koje likovi Gorana Petrovića odlaze u nabavku, našla savršeno rješenje, riječ *bottega*, koja predstavlja ekvivalent srpskoj riječi. Pomenuto mjesto u romanu, *Sitničarnica „Kod srećne ruke“*, prevedeno je kao *bottega „Alla mano felice“* (Badnjević 2004: 47, 120, 185, 229, 298), ne gubeći tako ništa od originalnog značenja. Jedina poveznica između originalnog naslova i prevoda naslova jeste ta što oba izraza nose istu „poetiku“ koja prožima cijeli roman. Dok je pomenuta sitničarnica mjesto koje u realnom svijetu ne postoji, mjesto na koje mogu pristupiti samo oni čitaoci koji posjeduju vještinu „apsolutnog čitanja“, sekreter sa 69 ladica je u istom smislu poseban predmet,

predmet čiju tajnu, duplo dno sedamdesete ladice, mogu otkriti isto tako posebni ljudi. Kao što je sitničarnica mjesto bez vremena, u istom smislu je duplo dno sedamdesete ladice prostor bez kraja. Dakle, oba pojma nose isti smisao mistične valorizacije dimenzije irealnog. Ipak, iako je prevoditeljka u ovom slučaju ostala vjerna poetici romana, sama promjena izraza naslova očigledno je nepotrebna, jer za nju ne postoji nijedan vidljiv razlog.

2.2. Izrazi vezani za kulturu srpskog naroda

Prevođenje treba da se posmatra kao djelatnost u kojoj učestvuje više operacija, u kojoj se različite metodologije i znanja iz različitih oblasti nalaze u neposrednom kontaktu. To je djelatnost u kojoj interdisciplinarnost igra veoma važnu ulogu. U tom smislu, prevođenje predstavlja proces prenošenja jedne kulture s jednog na drugi jezik.

Umberto Eko u svom eseju *Dire quasi la stessa cosa (Reći skoro istu stvar)* ističe ulogu prevodioca kao pregovarača. Prevodilac se postavlja kao posrednik između dvije kulture. S jedne strane imamo izvorni tekst koji oslikava kulturu u kojoj nastaje, s druge strane nalazi se prevedeni tekst, a paralelno s njim i kultura u kojoj se tekst pojavljuje, gdje glavnu ulogu ima sam čitalac, kome tekst treba da bude prilagođen (Eko 2010). Prevodilac je posrednik između ova dva svijeta.

U prevodu romana *Sitničarnica „Kod srećne ruke“* na italijanski jezik problematika posredovanja između dvije kulture ogleda se upravo u izrazima vezanim za kulturu srpskog naroda. Prvu grupu ovih izraza čine riječi: **slava** – riječ je u većini slučajeva ostavljena u originalnom obliku *la slava*; **slavske pripreme** – *fešta del patrono* i **slavski ručak** – *fešta del Santo patrono*, praznik sveca zaštitnika; **Jovandan** – *fešta di San Giovanni* ili samo *San Giovanni*, odnosno Sveti Jovan; **koljivo** – pri prvom pominjanju riječ je prevedena kao ko-

Anja Pravuljac

ljivo, uz dodatno objašnjenje u fusnoti, a u ostalim slučajevima je prevedena kao *grano*, odnosno žito (Badnjević 2004: 53, 51, 54, 47, 294).

Isti problem se javlja i kod drugih riječi koje označavaju praznike ili svece: **Mala Gospojina** – prevedeno kao *Natività di Nostra Signora*, gdje je prevoditeljka pronašla katolički praznik koji je pandan pravoslavnom prazniku; **Sveta Petka** – *Santa Barbara*, gdje je za prevod pravoslavne svetiteljke iskorišteno ime potpuno druge katoličke svetiteljke; **Pobusani ponedjeljak** i **Zadušnice** – oba praznika su prevedena kao *Giorno dei morti*, mada su ovi praznici različiti u srpskoj kulturi (Badnjević 2004: 120, 160, 286, 118).

Ova problematika se javlja i kod drugih riječi koje izražavaju neki kulturni pojam, a koje nisu neophodno vezane za pravoslavnu vjeru: **Majski prevrat** – *colpo di Stato di maggio*, Majski državni udar, bez dodatne fusnote; **srbulje** – prevedeno kao *antichi manoscritti serbi* ili čak samo *manoscritti*, odnosno rukopisi, izraz koji ne daje punu informaciju o pojmu; **hrisovulje** – izraz preveden kao *le carte*, spisi; **Baš-Čelik** – *Drago di Ferro*; **četnici** – ostavljeno *cetnici*, ali bez neophodne fusnote (Badnjević 2004: 108, 175, 291, 177, 213, 275).

Pored pojedinih riječi, poseban problem predstavljaju i čitavi pasusi teksta u kojima je kulturna osobina izostavljena ili nepotpuno prikazana. Ovaj nedostatak najbolje uočavamo u dijelovima romana u kojima pisac opisuje porodicu Leleka, bosanskih Srba čiji govor odlikuje ijekavica:

„Ovdje je uvijek lijepo – reče muškarac. – Često dolazite? – mladić nije morao da pita odakle, ijekavica je govorila odakle bi mogla biti ova mala porodica.“ (Petrović 2008: 80)

“Qui si sta sempre bene – confermò l'uomo. – Voi ci venite spesso? – non era necessario chiedere da dove venissero, l'accento rivelava con chiarezza la provenienza della famiglia.“ (Badnjević 2004: 89)

Dakle, prevoditeljka rečenicu na ije-

jezik, ni po čemu ne naglašava da je jezik atipičan za to područje, s tim da riječ *ijekavica* prevodi kao *accento*, odnosno akcent. Isti slučaj nalazimo i u dijelovima romana koji govore o ruskim emigrantima u Srbiji, gdje je šarmantni posrbljeni ruski jezik nastavnice operskog pjevanja preveden čistim italijanskim jezikom, gubeći tako sve bitne elemente koji doprinose opisu ovog književnog lika:

„Nu, mila maja, što s tobom! Raz, smatri na držanje! Dva, glavu gore! Tri, osmeh, smeh, nema lepše muzike!“ (Petrović 2008: 29)

“Allora, carissima, che succede? Uno, cerca di rimanere dritta! Due, testa in alto! Tre: ridi, sorridi, non esiste musica più bella!“ (Badnjević 2004: 33)

U navedenim primjerima javlja se još jedan bitan problem u procesu prevođenja, problem nepotpunosti informacije ili čak potpuno pogrešne informacije koju daje izraz na italijanskom jeziku. Bilo da se uzme primjer Baš-Čelika ili Svete Petke, gdje je za prevod uzet potpuno drugi lik, ili izraza četnici, dodatna informacija je neophodna da bi se shvatila poenta. Ta dodatna informacija se može pružiti u vidu fusnote. Problem koji se javlja ovim vidom dodatnog obavješćavanja jeste taj da pretrpanost djela ovakvom vrstom informacija često zamara čitaoca i skreće pažnju sa samog teksta. Isti efekat često uzrokuje i rječnik stranih riječi na kraju knjige. Treće, dosta efikasnije rješenje predstavljao bi detaljno razrađen predgovor djelu, u kojem bi bili objašnjeni svi izrazi ovog tipa, tako da bi čitalac ovim uvodom u čitanje stekao predznanje neophodno za razumijevanje djela, ali i kulture u kojoj je ono nastalo.

2.3. Izrazi s odlikom arhaičnosti, kolokvijalnog govora i izrazi stranog porijekla

Goran Petrović gradi svoj stil na temeljima danas pomalo zaboravljenih riječi, riječi koje nose odliku arhaičnosti i koje, samim tim, u sebi nose duh nekih minulih

vremena. S druge strane, pisac se služi i žargonskim izrazima kolokvijalnog govora, za koje se često ne uspijeva pronaći odgovarajući ekvivalent u stranom jeziku. Prevoditeljka u pronalaženju odgovarajućeg izraza za prevod ovakvih riječi najčešće bira izraze kojima ostaje vjerna značenju originalne riječi: **vijetnamka** – *giubbotto*, *giacca*, *giaccone*, jakna; **cepidlaka** – *quel tignoso*, škrtica; **fajront** – *chiusura*, zatvaranje; **dažd** – *pioggia*, kiša; **dance nemanja** – *giorni di magra*, crni dani; **nemušti govor** – *linguaggio silenzioso*, tih govor; **vidanje rana** – *cura delle ferite*, liječenje rana; **pokusati** – *mangiare*, jesti; **kujna** – *cucina*, kuhinja (Badnjević 2004: 15, 250, 255, 17, 20, 24, 10, 21, 186, 234, 312).

Neke od ovih teško prevodivih riječi, izraze poput *miropomazan*, *migren-šift*, *puj tri puta preko ramena*, *volšebno*, *narićanje* (Petrović 2008: 104, 127, 187, 210, 263), prevoditeljka jednostavno preskače, ne daje nikakav prevod za njih, oni u italijanskoj verziji romana ne postoje.

Isti problem predstavljaju riječi stranog porijekla koje su u srpskom jeziku ustaljene ili posrbljene: **damar** – *intimi sussulti*, unutrašnji trzaji; **sijaset** – *un gran numero*, velik broj; **dunder** – *muratore*, zidar; **duvar** – *muro*, zid; **bakaluk** – *la spessa*, kupovina; **mafiš** – *dolcetti*, slatkiši; **jestastvenica** – prirodopis, prevedeno kao *alimentazione*, domaćinstvo; **bagadž** – *bagaglio*, prtljag; **tej** – *tè*, čaj; **šifonjer** – *armadio*, ormar; **kuraž** – *coraggio*, hrabrost; **amrel** – *ombrello*, kišobran (Badnjević 2004: 11, 126, 116, 123, 210, 133, 30, 31, 46, 108, 179).

Problem prevoda navedenih izraza jeste taj da, i u slučajevima kada ih je moguće prevesti, previše bitnih elemenata ostaje „izgubljeno u prevodu“. Bilo da se radi o primjerima arhaičnih izraza (*dažd*, *čeljad*, *kujna*), koji prevedeni na italijanski gube sve svoje karakteristike egzotike prošlosti, ili o riječima stranog porijekla, svi ovi izrazi imaju određen podtekst koji čitalac sa srpskog govornog područja lako prepozna-

je, samim tim što pripada kulturi u kojoj djelo nastaje. Između *nemuštog govora*, s jedne strane, i *tihog govora*, s druge, postoji ogroman jaz semantičkih razlika. Čitaocu italijanskog prevoda taj podtekst je u potpunosti uskraćen i, u tom smislu, sam proces prenošenja jedne kulture s jednog jezika na drugi očigledno je neuspješan. Sve one intelektualne i emocionalne reakcije koje dopiru do čitaoca originala, u čitaocu prevoda ne mogu biti izazvane. Dakle, jedan od najvažnijih zadataka prevođenja, ako ne i najvažniji, ostaje neispunjen.

2.4. Izrazi nosioci osnovnih osobina književnoumjetničkog stila Gorana Petrovića

Osnovni zadatak svakog prevodioca jeste da, uz što manje udaljavanje od originalnog rada, na strani jezik prenese sam original. Pored već navedenih propusta prevoda, čiji je osnovni nedostatak to što izabrani izrazi ne predstavljaju vjeran ekvivalent originalnom tekstu, što znači da dobar dio značenja izraza ostaje nepreveden, odnosno izgubljen, javljaju se još neki, dosta važniji nedostaci. Naime, do sada smo analizirali nepodudarnosti prevoda s originalnim tekstom, obraćajući pritom najveću pažnju na kulturološke elemente koji bivaju previđeni ili izostavljeni. Jednako važan element svakog književnog djela jeste književnoumjetnički stil, kojeg svaki pisac upliće u svoje djelo i koji samim tim predstavlja svojevrsni pečat, znak prepoznatljivosti samog pisca. Jezik kojim pisac gradi svoj stil čini osnovu estetske vrijednosti književnog djela. Ovaj element je posebno bitan kod pisaca kao što je Goran Petrović, pisaca čiji stil ima dosta vidljive i po mnogo čemu prepoznatljive karakteristike.

Propusti prevoditeljke su u primjerima ovakvih izraza najbrojniji i najočitiji. Kada pisac, opisujući novembarsko nebo, kaže da se svod zgrušavao *preteći da prokapa* (Petrović 2008: 13), a prevoditeljka tu snažnu metaforu prevede jednostavno sa

Anja Pravuljac

minacciando pioggia, prijeteći kišom (Badnjević 2004: 15), sasvim je očigledan gubitak svega onoga što podtekst ove metafore nosi. Naime, čitaocu se jednim pogledom na ovaj izraz stvaraju aluzije na oronuli krov kuće, na nebo kao krov svijeta, na sve one tragove koje je pisac ostavio. Propusti i nedostaci prevoda u ovom smislu su mnogobrojni: **počela je da omiče prva kiša** – *cominciarono a cadere le prime gocce di pioggia*, počele su padati prve kapi kiše; **džigljaju žbunovi drenjka** – *crescono (...) cespugli di cornioli*, rastu žbunovi drenjka; **ljubopitljivim usnama** – *le labbra curiose*, znatiželjne usne; **puktalo, pućakalo i pućpurućkalo, brboljilo, grgoljilo i žvrgoljilo, cvrčalo, krčkalo i ceptelo** – *provenivano un crepitio e uno scoppiettare incessanti*, čulo se neprekidno pucketanje; **da se iz Anastasovog nosa namah razmotao končić krvi** – *dal naso di Anastas uscì all'istante un rivolo di sangue*, iz Anastasovog nosa odmah je izišao tanak mlaz krvi; **rosna čela** – *con la fronte sudata*, sa oznojenim čelom; **paperjastih brkova i brade** – *i chiari baffi e la barba rada*, svijetlih brkova i rijetke brade; (harfa) **žalobno raštimovanih žica** – *scordata*, raštimovana; **gutljaj vazduha** – *un filo d'aria*, malo vazduha; **obrela se odevena u crninu** – *si era vestita a lutto*, obukla se u crninu (Petrović 2008: 16, 31, 33, 89, 100, 116, 187, 221, 239, 289; Badnjević 2004: 18, 35, 38, 99, 111, 129, 201, 234, 254, 307).

Odstupanja od originalnog teksta su u nekim slučajevima razumljiva, kao na primjer u slučaju opisa svih zvukova koji dolaze s kuhinjske peći (*puktalo, pućakalo i pućpurućkalo*), jer je nemoguće pronaći sve ove sinonime u italijanskom jeziku. Međutim, dosta su češći slučajevi gdje je originalan izraz savršeno prevodiv, kao u primjeru *gutljaj vazduha*, odnosno „un sorso d'aria“, ali gdje prevoditeljka svejedno bira neko drugo, manje odgovarajuće rješenje.

Dosta su nejasni i slučajevi u kojima prevoditeljka ne oduzima od originalnog

teksta, već mu nepotrebno dodaje neke elemente: „Gospojice, želite li da uđete?“ prevedeno je: „Signorina, **s'il vous plaît**, desidera entrare?“ Dakle, prevoditeljka bez potrebe ubacuje izraz na francuskom jeziku (Petrović 2008: 196; Badnjević 2004: 209).

Izrazi zanimljivi za analizu jesu i složenice koje nisu odlika srpskog književnog jezika, već čine osnovnu osobinu književnoumjetničkog stila Gorana Petrovića. Propusti u prevodu izraza ovog tipa predstavljaju najveći gubitak: **slovoslagana** – *composta*, sastavljena; **snevoljenom** – *languente*, čežnjiv; **žalosnoopuštenih** – *piangenti*, uplakanih, plačljivih; **slavodobitnici** – *vincitori*, pobjednici; **slovoslagaceve** – *del tipografo*, štamparove; **grozomornu** – *orribile*, groznu; **blagoglavljivi** – *retorici*, govornički; **zimska golomrazica** – *freddi dell'inverno*, zimske hladnoće; **bordozreli baršun** – *velluto bordò*, bordo baršun; **otvorenozatvorenožuta** – *giallo chiaro-scuro*, svijetlo-tamno žuta; **cinober tufnasta** – *color rosso*, crvena boja; **blagoriđa** – *biondi dorati*, zlatnoplava; **nežnožuta** – *giallo pallido*, blijedožuta; **providnoplavi** – *azzurro*, plavi; **olovnobled** – *pallido*, blijed (Petrović 2008: 7, 67, 125, 133, 141, 169, 181, 32, 39, 48, 91, 144, 168, 264; Badnjević 2004: 9, 75, 139, 148, 156, 184, 194, 37, 45, 55, 101, 159, 183, 280).

U nekim primjerima prevoditeljka preskače riječ, ne nudeći za nju nikakvo rješenje, mada se ono može pronaći (riječ *krasnoopisanih* je preskočena, iako je mogla biti prevedena sa *beldescritti* ili *bendescritti*). U nekim drugim slučajevima prevoditeljka nudi savršen italijanski ekvivalent srpskog izraza, ali ga ne prenosi vjerno, mada je to i te kako moguće. Primjer za to je izraz *tirkiznozelenomalčicenaplemenitolazurnoplavo* (Petrović 2008: 222), preveden kao *verde turchese tendente al blu nobilmente azzurro* (Badnjević 2004: 235), gdje je značenje doslovno prevedeno, ali su riječi iz nepoznatog razloga pisane odvojeno. Jedini mogući razlog za ovaj izbor bi

bio taj što izraz u književnom italijanskom jeziku ne postoji, ali baš zbog toga bi predstavljao savršen ekvivalent originalu, zato što ne postoji ni u srpskom jeziku.

Petrovićev stil se ogleda u jeziku koji je nastao poigravanjem s riječima i njihovom semantikom. Piščeva poetika je izražena upravo u tom stilu, u duhu dječje naivnosti, ali i dječje potrebe za igrom. On slaže riječi kao kockice, stvarajući tako nove složenice svojstvene samo njemu, karakteristične za njegov književnoumjetnički stil. Ogroman je gubitak ne prenijeti ovakav stil, ili još gore, pogrešno ga prenijeti na bilo koji strani jezik, gdje se sve njegove posebnosti gube i on postaje običan, a samim tim i neprimjetan.

3. Zaključak

Kao što je već naglašeno u uvodu, cilj ovog rada je da se ukaže na neke probleme prevodilačke djelatnosti. Uloga prevodioca je veoma kompleksna. Njemu je povjeren zadatak da, na neki način, ponovo napiše književno djelo na stranom jeziku. Osnovni problem koji se pritom javlja jeste nemogućnost pronalaženja izraza koji bi predstavljao „vjernu kopiju“ originala. Ovaj problem je u nekim slučajevima rješiv, kao na primjer u već pomenutim kulturološkim izrazima, gdje se dodatno objašnjenje može dati u vidu fusnote, rječnika ili predgovora knjizi. Najveći problem predstavljaju neprevodivi izrazi, za koje je gotovo nemoguće naći adekvatno rješenje. Takvi izrazi su riječi svojstvene samo srpskom jeziku ili samo određenom piscu.

Goran Petrović u opisivanju književnog lika proste domaćice Zlatane pripisuje ovom liku karakterističan jezik kojim se služi, a za čiji prevod se ne nalazi odgovarajući ekvivalent. Neke od karakterističnih riječi koje ovaj lik u svom govoru koristi su: *odvjkada, ovdnakice, sadacke, očaske, ondakice, ovolicko, takocke* (Petrović 2008: 37, 90, 92, 100, 220, 258, 295). Prevoditeljka, u nemogućnosti pronalaženja odgovarajućih italijanskih izraza, bira da jedno-

stavno ne prevede ovakve riječi ili ih prevodi standardnim književnim izrazima, kao što su *oduvijek, ovdje, ubrzo, onda, ovoliko, tako*. Sloboda povjerena prevodiocu i izmjene ovog tipa koje on vrši u prevodu djela u ovakvim slučajevima su potpuno opravdane. Nedostatak prevoda je najznačajniji i nije zanemariv u slučajevima gdje previše važnih osobina djela ostaje „izgubljeno u prevodu“. Ti slučajevi su prethodno pomenuti izrazi u kojima se ogleda karakterističan književnoumjetnički stil jednog pisca kakav je Goran Petrović, čijim gubitkom samo književno djelo gubi svoju estetsku vrijednost.

Činjenica je da svaki prevodilac uzrokuje određenu promjenu teksta koji prevodi, zato što je njegov rad konstantno podložan nizu izbora koji su mu ponuđeni. Bilo bi pretjerano očekivati od bilo kog prevodioca da ponudi savršen prevod nekog teksta, bez ikakvih gubitaka i odstupanja od originala, jer je to nemoguće. Prevod nekog djela na strani jezik može se okarakterisati kao dobar ne ako se ne mogu uočiti nedostaci u prevođenju, već ako su oni minimalni.

Literatura

1. Bertazzoli, Raffaella (2007), *La traduzione: teorie e metodi*, Carocci editore.
2. Eco, Umberto (2010), *Dire quasi la stessa cosa/esperienze di traduzione*, Bompiani.
3. Klajn, Ivan, *Italijansko-srpski rečnik*, Edicija.
4. Petrović, Goran (2008), *Sitničarnica „Kod srećne ruke“*, Beograd: Alfa.
5. Petrović, Goran (2004), *69 casseti* (D. Badnjević, prev.), Milano: Ponte alle Grazie.
6. Pittàno, Giuseppe (2009), *Dizionario dei modi di dire*, Zanichelli.
7. Pivetti, Massimo i Grazia Gabrielli (2008), *Grande dizionario Hoepli italiano*, Editore Ulrico Hoepli Milano.

8. Šipka, Milan (2010), *Pravopisni rečnik srpskog jezika sa pravopisno-gramatičkim savetnikom*, Novi Sad: Prometej.
9. Vujaklija, Milan (1980), *Leksikon stranih reči i izraza*, Beograd: Prosveta.

**SEVERAL ASPECTS OF THE TRANSLATION OF THE
NOVEL *TRIFLE-SHOP "LUCKY HAND"* BY GORAN
PETROVIĆ FROM SERBIAN INTO ITALIAN**

Summary

The paper analyses the problems of translation of specific groups of words from Serbian into Italian in the novel *Trifle-shop "Lucky hand"* by Goran Petrović. Starting from the translation of the title of the novel, in Italy published under the title *69 cassette* (69 drawers), the analysis follows the problems of translation of specific groups of words with special reference to their semantics. The analysis focuses on the phrases difficult for translation, which are directly related to the culture of the Serbian people, as well as on the expressions with characteristics of archaic, colloquial speech or words of foreign origin, and on the compound words that are not characteristic of Serbian literary language but are the main characteristics of the writer's literary style. The analysis and comparison of the translator's choices of particular Italian words as the equivalents of the original Serbian words shows that the main problem of a translator's job is the question of what remains "lost in translation", and also the problem concerning the translation of the style of a writer like Goran Petrović.

juliensorel22@gmail.com